

Elck zegg'het voorts

Nieuwpoortse archiefkrant

Verschijnt viermaandelijks - jaargang 12 - nr. 2 - juli 2020

Editoriaal

De verwoesting van Nieuwpoort in 1383 was een belangrijk scharnierpunt in haar geschiedenis.

Meteen daarna werd de plaats een versterkte stad, wat voor enkele eeuwen de stad tegen verovering zou vrijwaren ! De stad kreeg een grenspositie tussen strijdende Europese rijken : Frankrijk, Spanje en Engeland.

Doordat er een burggraaf was te Nieuwpoort, werd de naam van de stad door die erfgenamen meege dragen tot op onze dagen : vicomte de Nieuport.

Friede Lox brengt uit het geslacht Preud'homme een personage op de voorgrond, die op een merkwaardige manier zijn sporen zou trekken in de wiskundige wereld.

Uit de invloedrijke familie Meynne van Nieuwpoort, heeft Freddy Beun de aandacht gevestigd op dr. Amand Meynne : militair arts, medisch topograaf en origineel wetenschapper.

Loop in uw verbeelding even doorheen ons kerkin terieur zoals Camille Wybo het zag in 1904.

We hebben een paar correcties voor het vorige nummer NAK 12/1.

G. Demerre

NIEUW

Wie graag deze archiefkrant digitaal wenst te ontvangen, kan dat als wij uw e-mail adres mogen gebruiken.

guidodemerre@gmail.be

Geschiedenis

VERWOESTING VAN NIEUWPOORT 1383

Wat ging er vooraf ?

In de nasleep van de opstanden van de Artevel den, Jacob en zijn zoon Philips, kwam een Franse strijdmacht langs de Leie tot een gevecht bij Komen op 10 november 1382. De Vlamingen leden er een nederlaag.

Eens over de Leie, roofden de Fransen het land en staken er de steden in brand : Komen, Menen, Wervik en Waasten. Ze maakten er een grote buit, waaronder laken dat er geweven werd. De troep begaf zich naar Ieper, waar de bewoners zich overgaven "*sonder hun te weire te stellen, midts behoudenden lijf en goet*" waarbij ze 40 000 gulden betaalden.

Dan kwamen ze tot bij Poperinge, plunderden de stad en liepen in Veurneambacht om "*buyt soo verre als het hun mogelick was.*" De bevolking vluchtte met hun bezit in de besloten steden. De Fransen behandelden het landsvolk overal "*tyran nelick*".

Toen de inwoners van de kleine steden en kassel rijken vernamen hoe het Ieper was vergaan, beslo ten ze de kapiteins die Philips van Artevelde had aangesteld, uit te leveren aan de Franse vorst. Hij aanvaardde de onderwerping en gaf hen "*vrijdom van gebrant ende gevangen te wesen, midts sy 't sijnen profijte sestigh duysent guldens.*" Bovendien zouden alle goederen en leeftochten als roof aan zijn soldaten gelaten worden. Alle uitgeleverde kapiteinen werden onthoofd.

De kasselrijen van West-Vlaanderen [ten westen van de IJzer] werden geplunderd.

“De Casselrie van Veurne wiert soo afgeloopen van die vreemde benden, datter niet eene coey-beeste en bleef : sy waren alle genomen ofte elders gevlucht. De Franschen hadden met dit arme volk te min medelijden, om dat de Vlamingen de zijde hielden vanden Paus Urbanus ende de Franschen al Clementijnen waren.”

[In Rome zetelde paus Urbanus VI en in Avignon de Franse tegenpaus Clemens VII]

Philips van Artevelde, was nog gelegerd bij Oudenaarde en kwam met een leger om zich op te stellen bij (West) Rozebeke op de Goudberg op 27 november 1382. Eens te meer leden ze er een zware nederlaag.

De resten van uiteengeslagen troepen trokken zich terug tot bij Gent.

Toen de Franssen voor Brugge verschenen kon de stad een rooftocht afwenden mits de betaling van 120 000 gulden en de eed van getrouwheid.

Nu de winter zat aan te komen trok het Franse leger zich terug naar Parijs en liet her en der manschappen inkwartieren. In Gent hoopte men om volgende zomer beroep te kunnen doen op hulp van de Engelsen .

Politiek

Er was echter een tijdelijk bestand gesloten tussen Frankrijk en Engeland en dat wilden ze niet verbreken. Maar *“sy versonnen eenen anderen middel om de Gentenaars te helpen, te weten : van tot hun lieder hulpe het leger te senden, dat den paus Urbanus in Engelant aen 't lichten was, om te gebruycken jegens de Clementijnen.”*

[Aangezien Engeland sinds Jan zonder Land (1213) een vazalstaat was van de paus in Rome kon Urbanus VI er een kruistocht voor organiseren tegen de *“ketterse tegenpaus”* in Frankrijk en zijn aanhang !]
(lees NAK ook jg. 4/3 ; 10/4)

Kruistocht

De soldateske bisschop van Norwich, kwam aan in Calais op 3 april 1383, een stad die reeds vanaf 1346 in Engelse handen was. Er werd beraadslaagd in welke richting men zou trekken, en de bisschop oordeelde dat hij de Gentenaars moest bijstaan en naar West-Vlaanderen gaan. Hij begon met Grevelingen (Gravelines) met ge-

weld in te nemen en te plunderen. Broekburg (Bourbourg) gaf zich over en Duinkerke werd ingenomen en geplunderd.

De graaf van Vlaanderen die in Rijsel (Lille) zat, begreep niet waarom de Engelsen ten oorlog trokken, want hij koos voor Urbanus. Hij stuurde twee ridders naar de Engelse bisschop en die legde uit dat hij tégen de Franse koning optrok, die zich een deel van Vlaanderen had toegeëigend.

Meteen begreep de graaf dat de oorlog tegen de Clementijnen een *“dekmantel”* was om de opstandige Gentenaars te helpen.

Nu grepen die van West-Vlaanderen naar de wapens en trokken op tegen de Engelsen onder de leiding van Louis van Vlaanderen, genoemd de Haas, een bastaardzoon van de graaf.

Manschappen van Veurne, Veurnambacht, Diksmuide, Nieuwpoort en het West-Vrije van Brugge vergaderden in Duinkerke. Jan Sporkijn, meermaals schepen geweest in de Veurnse Kasselrije, werd hun leider.

De Engelsen trokken daarop naar Duinkerke waar de Vlamingen in open veld hen stonden op te wachten. De Engelse kapiteins waren niet meteen bereid te strijden. Nadat de Gentenaars aandrongen, werd door bisschop van Norwich voorgesteld om samen met z'n allen tegen de Clementijnen (Fransen) te gaan strijden. Er werd een bulle van paus Urbanus ingeroepen met deugdelijke aflaten.

[Zelfs een paus was toen niet ongevoelig voor politiek, chantage en omkoping ...]

Dat was dus een bedekte uitvlucht, want de Vlamingen hadden nog maar net de eed van getrouwheid afgelegd ten aanzien van de Franse koning. Toen de boodschapper terugkwam van bij de Engelsen, werd hij meteen *“doodt gesmeten, sonder dat den edeldom het selve conde beletten”*.

Slag in de Duinen

Onder de Roomse pauselijke vlag moesten de Vlamingen wijken bij de slag ten oosten van Duinkerke op 25 mei 1383. Zelfs als de resten gingen schuilen binnen Duinkerke, gingen daar de gevechten verder. Onder de manschappen van de Veurnse Kasselrije waren er wel duizend slachtoffers, waaronder hun kapitein Jan Sporkin.

Die uit Bergen hadden niet deel genomen aan de strijd en bij hun genade verzoek ... *“hebben ze dese bloothertige overgave daer naer ellendlick moeten becoopen”*.

Veurne en het Ambacht

De Engelsen kwamen dan met een deel van hun leger naar Veurne. Aangezien de stad *“luttel tegenweer ende alleenelick voor beschuttingh eenen ondiepen gracht had, met slechte vestens van aerde daer rontom”* wilden ze zich overgeven. Maar de stad werd met geweld bestormd en ze doodden iedereen die in bezit van wapens was. Ze plunderden wat er te vinden was, en schuimden de hele omgeving af, waar de arme landslieden nog net iets hadden overgehouden van vroegere plunderingen door de Fransen !

“De Stadt ende Casselrie en was noyt in een soo ellendigen staet geweest : sy wierd geheel ende gansch uutgerooft, ende op vele plaetsen vont men op ‘t lant noch menschen, noch beesten. Vele huysen, casteelen ende kercken wierdender gebrant ; geen vyandelicke daden en hebben der gespaert geweest.”

De vesten van Veurne hebben ze afgebroken en de grachten gevuld. Daarna trokken ze naar Diksmuide, Nieuwpoort, Oostende, Blankenberge en zelfs naar Oudenaarde.

Ieper

Op 8 juni begonnen ze het beleg rond Ieper. De Gentenaars hadden er hun manschappen naartoe gestuurd onder de leiding van Frans Ackerman, Pieter De Bois en Rasse Van der Voorde. Binnen de stad was de verdediging in handen van de burggraaf Jan van Oultre en zijn zoon Boudewijn, heer van Elverdinge.

Nu waarschuwde de graaf, zijn schoonzoon Filips de Stoute hertog van Bourgondië en die zijn neef de Franse koning. Een Franse legermacht verzamelde zich rond Arras (Atrecht) en dat was het sein voor de Engelsen om het beleg rond Ieper op te breken. Op 8 augustus, na twee volle zomermaanden, moesten ze afdruipe.

Ieper had twee omheiningen en daar hadden de Engelsen niet op gerekend. Er was onenigheid ontstaan tussen de Gentenaars en de Engelsen en het voetvolk wist dat de oogst thuis naderde.

[En of O.L.Vrouw van Tuyne er voor iets tussen zat ... !?]

Nieuwpoort

Daarvan wilden manschappen uit Nieuwpoort en enkele parochiën uit het Vrije profiteren en met de

wapens in guerilla, wat van de oorlogsbuit bij de Engelsen recupereren. Toen daarbij enkele doden vielen werd wraak genomen.

Zowel Engelsen als Gentenaars *“trocken naer Nieuwpoort, namen die andermael in ende sloegen al de menschen doodt die sy aldaer vonden. Sy plunderden daer naer de stadt, roofden de kercken, ende trocken met hunnen buyt eensdeels te schepe naer Engelant ende eensdeels met wagens naer Bergen. Ende willende teeckenen van hun grammen moedt laten, staecten ze, eer dat sy van daer vertrocken, stadt ende kercken in brant. Niet een huys en bleef er over.”*

Naar P. Heinderycs, uitg.E. Ronse, 1853

Epiloog

Tot dan toe bezat Nieuwpoort twee kerken en maar een omheining die even zwak was als die van Veurne.

De ruïne van de Duvetorre is voor een deel alles wat nog rest uit die episode. De stad kende een ravage ... Misschien zijn er nog souvenirs in Norwich beland !

De stoffelijke resten uit de begraafplaats onder de nieuwe gebouwen tussen de Veurnevaart en de W. De Roolaan zijn van mensen tussen 1280-1383.

NIEUWPOORT, VERSTERKTE STAD

Oktrooi om de stad te ommuren en te versterken verleend op 5 juli 1387

“Nous Jehan, sire de Ghistelles et de Harnes, et Colaert de le Clite, seigneur de Comines, faisons seavoir a tous que par la vertu dugne commission de nostre treschier et redoubte seigneur, monseigneur de Bourgoingne, conte de Flandres, dArtois et de Bourgoingne a nous bailliee pour les bourgmaistes, echevins et conseil de la ville de Neufpoort, contenant la maniere de la fortification de la dicte ville et la grace que nostre dict seigneur de ce leura faict et octroye pour eux fremer et efforchiers ...”

Met deze brief krijgen ze de toelating om bij de burgers van de genoemde stad gedurende het komende jaar *“xxv francz dor de France quilz pevent le sepmaine taillier et cueiller”* ... en dat vier afgevaardigde personen alles zullen leveren voor de gezegde versterking - nergens elders - in afwachting goed rekening te houden van wat wij opdragen, wat in onze macht ligt, op de wijze die hier volgt ...

“Que les foussez de la ville auront dix verges ou plus de largeur, dont la verge tient xiiii piedz, et la profondeur aladvenant; et si aura la dicte ville des tours environ Vc et X verges, et deux portes et ugne posterne, palistours, murs et garites, la ou il appartiendra. Et parmy ce, ont ceulx de Neufport en convent de baillier aloeps monseigneur susdict, que tantost quant il auront fait leur fossez susditz, de faire entour le chastiel telz et semblables fossez comme les leurs, et aussy ung pont ou il y aura un pont et plancke leuit se levant et fremant vers ledict chastel, dont le chastellain ou celluy qui en aura la garde aura les clefz, pour venir en la ville et yssir a toutes heures ...”

De omwalling van de stad moest dus een gracht hebben van minstens 10 roeden en een diepte navenant (?) en de omtrek van die versterking was ongeveer 510 roeden met twee poorten, “*poternes, palistours, murs et garites*” ... [1985 m] Er moest ook een kasteel worden gebouwd met dezelfde gracht erom heen met daarbij een brug van hout die het kasteel kon afsluiten waarbij de kasteelheer of zijn wachter een sleutel heeft om altijd naar de stad te kunnen komen of terugkeren

Poternen waren kleinere doorgangen in de muur van een versterking, waarbij men in geval van belegering binnen of buiten kon ontkomen op een discrete manier. Die kwamen ter hoogte van het water mogelijks beschermd door werp- of schietgaten.

Palistours waren palen ter hoogte van het water. *Garites* waren uitspringende hoektorens.

“... et aussy y seront et feront ilz deux espeyes, ou leau de lamer entrera et wydera en les foussez de la ville quant on vouldra ...”

Met moest dus twee spuisluizen maken waarbij het zeewater kon binnen- of uitgelaten worden zoals men wilde ...

Dit akkoord werd neergeschreven en met zegels behangen ... *“le quint jour du mois de juillet en l’an de grace mil trois cents quatre vint et siept”*

Jehan

Dat is dan Jan VI van Gistel, na de dood van zijn vader Jan V ca. 1380 heer van Gistel, en heer van Harnes door zijn (eerste) huwelijk met Margareta van Reigersvliet. Hij noemde zich heer van Harnes tot ca. 1390, toen zijn oudste dochter die titel begon te voeren (Margaret was toen al overleden; Jan VI hertrouwde met Jeanne de Chastillon). Hij was zonder meer de belangrijkste Vlaamse edele op het einde van de regering van Lodewijk van Male en daarna van Filips de Stoute; hij stierf begin 1417.

Colard I van der Clite, heer van Komen, is ook

zo'n topadellijke raadsheer, die dezelfde graven diende. (Jan Van Acker)

Colaert

Colard I van der Clyte was gehuwd met Jeanne van Waziers, Vrouwe van Komen. Colard van der Clyte had reeds hoge bestuursambten onder graaf Lodewijk II van Vlaanderen, ook wel Lodewijk van Male (1346-1384) genoemd, bekleed, en wist zijn positie te behouden, toen de Bourgondische hertog Filips de Stoute als Lodewijks schoonzoon het bestuur van Vlaanderen overnam: hij werd diens raadgever en kamerheer.

Colard's vader Jan was gehuwd met Jeanne van Gistel (- 9 oktober 1431), dochter van Jan VI van Gistel, generaal-kapitein van Vlaanderen, en Jeanne van Châtillon. Uit dit huwelijk kwam Jan II van der Clyte voort, die met Jeanne van Estouteville, Dame van Beaumont, huwde; hun dochter was Jeanne van der Clyte, Dame van Komen, burggravin van Nieuwpoort, die trouwde met Jean Halluin, Heer van Halewijn, burggraaf van Roeseleare—hun nakomelingen zijn o.a. de hertogen van Aarschot uit het Huis de Croÿ.

red. G. Demerre

L. Gilliodts-Van Severen, *Coutumes de la Ville et du Port de Nieuport*, Brussel, 1901, p. 191-192

K. Loppens, *Biekorf*, jg 45, 1939, p. 89-101.

J. Van Acker, *De Heren van Gistel tot 1545. Een overzicht*, p. 271- 288 in *Et in Flandris de Ecclesia Gestella*, 1994.

Burggraaf

Burggraafschap NIEUWPOORT Huis de Croÿ

Filip de Croÿ, hertog van Aarschot (1526–1595), werd ridder geslagen van de Orde van het Gulden

Vlies in 1555 door Filip II van Spanje. Zijn aanhang bij de Rooms Katholieke Kerk werd uitgedrukt door het enthousiasme (sic) wat hij toonde bij de Moordpartij van St. Bartholomeus.

[Opgehitste katholieken hadden zich vergrepen aan notoire en gewone protestanten]

De koning benoemde hem tot gouverneur van de citadel in Antwerpen, maar hij trok naar het andere kamp. Jaloers over de invloed die Willem de Zwijger genoot, werd hij promotor om aartshertog Matthias als soeverein te erkennen in de Nederlanden. Hij werd daarop gouverneur-generaal van Vlaanderen benoemd door de staatsraad. Een invloedrijke fractie daarin, de burgers van Gent, wantrouwen de nieuwe gouverneur.

Bij de onlusten in Gent werd hij gevangengenomen en slechts vrij gelaten met de belofte dat hij zou ontslag nemen. [Zowat honderd jaar voordien hadden ze dat in Brugge ook gedaan met voogd en keizer Maximiliaan!]

Nu zocht hij steun bij de koning en kreeg een 'pardon' in 1580 om opgenomen te worden in de regering in Vlaanderen. Hij weigerde echter te dienen onder de leiding van de Graaf van Fuentes toen die gouverneur-generaal was benoemd in 1594.

Philippe de Croÿ trok zich terug in Venetië en stierf in 1595

Hij was getrouwd in 1559 met Jeanne, dame d'Halluin et de Comines, dochter van Jean sgr. de Comines, vicomte de Nieupoort.

Charles II de Croÿ - 1560-1612

Filip werd opgevolgd door zijn enige zoon, Charles II de Croÿ (1560–1612), die hertog van Croÿ werd benoemd door Henry IV of France in 1598.

Hij huwde in 1580 Marie de Brimeu (+ 1605) gravin de Meghem weduwe Lancelot de Berlaymont, waarna hij even onder haar invloed overhelde naar het Calvinistische kamp ...

Hij huwde een tweede keer met Dorothea de Croÿ-Havré (+ 1662)

Charles II de Croÿ verkocht het burggraafschap van Nieuwpoort aan Antoinette Grenet weduwe van Jean de Preud'homme sgr. de Laoutre et de Neufville, baron de Poucques etc. die stierf in 1597 hetzelfde jaar dat hij baron werd van Poeke.

Die verkoop ging door te Leuven op 5 september

1601 voor 800 £ groot Vlaams bij Adrien Carpentier, raadsheer en algemeen tesorier van de hertog de Croÿ.

“Je Adrien Carpentier Conseillier et Tresorier general de Monseigneur le Duc de Croy et d’Arschot confesse par cestes avoir receu du Sr hans van den kerckhoove marchand demourant a Malines par les mains du Sr Guislain de Reumont en l’acquict de Madame Anthonette de Grenet Dame de Noefville Laoustre etc. la somme de huict cens livres du pris de groz monnoie de flandres ... a bon compte de l’achapt de la visconté de Nyeuport que Son Exc at vendu a ladicte Dame ...”

De Généalogie II p. 194 noteert dit op 30 juni 1600 voor 1000 £ groot Vlaams en de Annuaire de la noblesse de Belgique uit 1878 op p. 242 geeft aan 31 december 1599.

Huis Preud'homme

Antoinette Grenet nam het in ieder geval aan voor haar zoon Jean-Baptiste de Preud'homme, tweede baron van Poeke, heer van Neuville, Halewyn, Kanegem, La Oultre, La Carnoy, lid van de oorlogsraad en ridder te Arras sinds 15 februari 1600 bij de Blijde Intrede van prins Albrecht aldaar. Hij werd daar reeds vermeld als vicomte de Nieuport!

Omdat Charles II kinderloos stierf, ging het hertogdom Aarschot naar zijn zuster Anne de Croÿ, die getrouwd was met Charles de Ligne, 2e Prins van Arenberg. Zo kwam het huis Aarschot bij het huis Arenberg. Een andere zuster, Marguerite, erfde de heerlijkheden Halewyn en Commines, die overgingen op haar echtgenoot, Wratislaw, Graaf van Fürstenberg.

Jan Baptist Preud'homme d'Hailly eerste burggraaf van Nieuwpoort

“Nous Lamoral Prince de Ligne, et par la grace de Dieu du S. Empire, Marquis de Roubaix, Conte de Faulcquenbergh, et de Nechin, Senechal de Haynnault, visconte hereditaire de Leyden, et de Gand, Baron de Wassenaer, Antoin, Chisoing, Ville, Werchin, Herzelles, sire souverain et Baron de Faingnoelles, Chevalier de l'ordre du Toison dor, du Conseil d'Etat de leurs Altes Serses et Capitaine d'une Compagnie d'hommes d'armes es pays bas etc.

Scavoir faisons a tous quil appartiendra avoir fort bonne cognoissance de la personne de mesire Jehan de preudhomme, dict de Hailly, Baron de Poucques, Visconte de Nieupoort, sr. De Noefville,

filz de feu Messire Jehan de Preudhomme Chevalier, aussy Baron de Poucques.

Lequel s'est comporté comme Gentilhomme dhonneur en diverses emprinses, tant es armées et campagnes qu'aux sieges de Villes et specialement ens la Ville et cité d'Arras, soubz ma charge, et commission de comis, lors au gouvernements general de la Province et Conté d'Artois, lorsque le Roy de france avecq son armee fist pe-tarder ladite Ville, la ou lesdits sr de Noeuville se comporta fort valereusement, se jectant par mon commandement du hault embas du rampart entre deux portes, estant suivy daulcuns Bourgeois pourrepousser ledit ennemy comme je feist signalant sa personne tant en ceste ocasion comme en plusieurs aultres, ou lavons veu servir a ses fraiz et depens, ce que nous avons bien voullu at-tester pour luy servir la ou bon luy semblera fait en notre chasteau de Roubaix le 22 Apvril 1605.

Lamoral Prince de Ligne et du St Empire
par ordonnance (zegel) de son Exse Prince de
Ligne et du St Empire etc Adrien le Bruné "

Lamoral, Prince de Ligne
red. G. Demerre

naar Gonzague van Innis, Les Preudhomme. Famille lilloise, barons de Poeke, vicomtes de Nieuport, dl. I, Brussel, 1994.

Jan Van Acker heeft ons er terecht op gewezen, dat deze auteur in zijn algemene commentaar, verkeerde besluiten trok.

EEN BELANGRIJKE TELG UIT HET GESLACHT de NIEUPOORT : CHARLES FERDINAND , LE COMMANDEUR de Nieuport (1746-1827)

Guido Demerre, gaf in een vorig nummer van november 2015, een kort overzicht van de recente dragers van de titel van "vicomte de Nieuport ". Hij kon bevestigen dat de voortzetting van de erfelijke titel verzekerd was met Laurens Marc Antoine (° 1993).

Dit artikel deed ons teruggrijpen naar onze documentatie over een belangrijk lid van deze nobele familie, waarvan de toekenning van de titel teruggaat tot de Middeleeuwen.

Het betreft hier Charles Ferdinand Antoine Florent de Preud'homme d'Hailly, burggraaf de Nieuport, geboren te Parijs op 13 januari 1746 en gestorven op 20 augustus 1827 ofwel te Brussel volgens bepaalde bronnen, ofwel te Brugge volgens andere. Ook over zijn nationaliteit bestaat er discussie. Bepaalde bronnen geven hem de Franse nationaliteit, wat "technisch" correct is gezien hij in Frankrijk geboren is en men zich aldaar baseert op de geboorteplaats, terwijl anderen hem bestempelen als Belg gezien hij geboren werd uit ouders die woonden in de Oostenrijkse Nederlanden en waar men zich baseerde op de bloedafkomst !

Schijnbaar zou zijn geboorte in Parijs slechts het gevolg zijn van politieke strubbelingen in Vlaanderen, zodat zijn ouders tijdelijk uitweken naar Frankrijk!

Dit wordt in feite impliciet bevestigd door het feit dat zijn broer Constantin in 1748 in Gent werd geboren.

Hoe dan ook, Charles Ferdinand onderscheidde zich niet, zoals veelal in adellijke kringen, op militair vlak, maar als wiskundige !

Nochtans begon hij – na zijn studies aan het college "Louis Le Grand " in Parijs – zijn carrière als luitenant van de genie bij het Oostenrijks leger. Dit leven, in de verre uithoeken van het toenmalig uitgestrekte Oostenrijkse rijk, beviel hem helemaal niet.

Hij nam ontslag uit het Oostenrijks leger en stelde zich ter beschikking van de Groot Commandeur van Malta.

Door zijn scherpe geest viel hij in de gunst van deze Groot Commandeur.

Deze schonk hem een Commanderie in Frankrijk maar hij wisselde deze tegen de Commanderie van Chantraine in Brabant waarvan hij de laatste titularis was..

Vandaar ook zijn aanspreektitel : Commandeur de

Nieuport

Daar bovenop kreeg hij een zeer belangrijke post toebedeeld als afgevaardigde van de Orde van Malta bij het hof van de Koning der Nederlanden.

Ondertussen bestudeerde hij in zijn vrije tijd verder de wiskunde.

We vinden Charles Ferdinand voor de eerste maal terug in de "*Mémoires de l'Académie Impériale et Royale de Bruxelles*" in 1777.

Daar postuleerde hij om lid te worden van deze Academie die slechts enkele jaren voordien (1769) door Keizerin Maria Theresia werd gesticht. Hiertoe had hij vooraf twee "*mémoires*" voorgesteld aan de academieleden, te weten :

- *Mémoire sur les courbes que décrit un corps qui s'approche ou s'éloigne en raison donnée, d'un point qui parcourt une ligne droite* (voorgesteld in zitting van 16 september 1777) en

- *Sur la manière de trouver le facteur qui rendra une équation différentielle complète, lorsque ce facteur doit être le produit de deux fonctions qui chacune ne contiennent qu'une seule variable.* (voorgesteld in zitting van 14 oktober 1777)

In zitting van 14 oktober 1777 – en dit op amper 31-jarige leeftijd ! - werd hij dan verkozen tot nieuw lid van de Academie, waar hij actief regelmatig memoires voorstelde.

Voor de geschiedenis van de stad Nieuwpoort is het hier toch nuttig aan te halen dat er op dat moment twee academieleden waren die nauw bij de stad betrokken waren : dus deze burggraaf de Nieuport, maar ook Abbé Mann, gewezen abt van het Karthuizerklooster te Nieuwpoort. En dit zal wel een unicum blijven.

Nu terug naar onze burggraaf.

Bijzonder opvallend was zijn "*Mémoire sur une machine propre à élever des fardeaux considérables*" (zitting van 11 maart 1779). Hij verdedigde niet alleen zijn memorie, maar hij had eveneens een nieuw type machine – van eigen maaksel ! - bij zich opdat de leden met hun eigen ogen de werking zouden zien van de machine die hij voorstelde !

De Franse revolutie en de overweldiging van de Oostenrijkse Nederlanden betekenden voor hem een negatieve periode, waarbij hij een zeer groot deel van zijn fortuin kwijt geraakte.

Ook de werking van de Academie werd in de Franse bezetting opgeschort.

Nochtans verscheen in de periode 1794-1799 zijn bijzonderste werk met als titel "*Mélanges mathématiques, ou Mémoires sur différens sujets de mathématiques tant pures qu'appliquées*" (twee delen)

Dit werk werd nog onlangs in Brussel te koop aangeboden op de een veiling van het huis "*Romantic Agony*"

In 1806 verklaarde hij behoefte te hebben aan de kennis van de Griekse taal om beter de filosofen te leren kennen. Aldus begon hij het oud Grieks te studeren op 60-jarige leeftijd ! Weldra kende hij die taal zo goed als zijn moedertaal.

De oprichting van het nieuwe Koninkrijk der Nederlanden in 1815 betekende voor hem de redding. Hij werd door Koning Willem I tot Kamerheer en tevens aangeduid als lid van de Staten-Generaal . Na een schorsing van 22 jaar werden de activiteiten van de Academie op 18.11.1816 hernomen onder de titel van "*Nouveaux Mémoires de l'Académie Royale des Sciences et Belles-Lettres de Bruxelles*"

De Burggraaf de Nieuport kreeg er de directie van. Hij kweet zich zo goed van zijn taak, dat bij het overlijden van de president men voorstelde om deze op te volgen. Hij meende evenwel dat hij te oud was om deze zware taak nog op te nemen.

Tenslotte overleed hij op 20 augustus 1827 door iedereen beschouwd als een groot wiskundige, maar ook als een groot man. Hij bleef kinderloos. De mededeling van zijn overlijden aan de Academie gebeurde door zijn broer Constantin, de nieuwe burggraaf!

F. Lox

Bibliografie

Mémoire de l'Académie Impériale et Royale, tome II – BX 1780

Robert de Beaucourt de Noortvelde, "Nieuport Documents historiques, tome II, Ostende 1904

Nouveaux Mémoires de l'Académie Royale de BX, tome IV, 1827

Prince de Grave, *Eloge du commandeur de Nieuport*, 1827

Persoonlijke documentatie

Personage

AMAND MEYNNE

MILITAIR ARTS, MEDISCH TOPOGRAAF EN NIEUWPOORTENAAR

Amand Meynne, geboren te Nieuwpoort op 15 november 1814 en gestorven te Brugge op 17 december 1876, is een van de vele Nieuwpoortse figuren die de vergetelheid der geschiedenis zijn ingegaan, ondanks het feit dat zij tijdens hun leven naam en faam hadden verworven, vaak niet alleen in België maar dikwijls ook in de ons omringende landen.

Zo zou ik hem in de rij willen stellen van waardevolle stadsgenoten zoals Abt Dom Mann, Dr Kesteloot , diplomaat Scepperus, en anderen die

een beter lot verdienen ...

Guido Demerre heeft evenwel reeds in het verleden lovenswaardige pogingen ondernomen (zie Elck zegge 't voort nr 2010/3 en Bachten de Kupe) om de familie Meynne en hun politieke invloed in Nieuwpoort in het daglicht te stellen.

Joeri Stekelorum, voorzitter van Familiekunde regio Westkust – is van zijn kant ook bezig met een uitgebreide geschiedenis van de ganse familie Meynne en opteert aldus voor een diepgaand onderzoek .

Ik ben hem dankbaar voor het materiaal dat hij mij ter beschikking stelde voor mijn artikel, in hoofdzaak de teksten uit “*Journal de Bruges*” 1876, “*Gazette van Brugge*” het doodsbericht van A. Meynne en een kleine stamboom van ouders en grootouders.

Hoewel wij ons in hoofdzaak in dit artikel willen beperken tot de figuur van dokter Amand Meynne, dienen we toch even over enkele directe familieleden (vader en broers) uit te weiden om de figuur van Amand beter te kunnen situeren en toe te lichten.

EEN STUKJE FAMILIEGESCHIEDENIS

Dit kort familieoverzicht is noodzakelijk gezien meerdere actoren op hetzelfde moment actief waren en te meer, dat verschillende van hen dezelfde voornaam mee kregen wat bij vorige auteurs soms tot verwarring leidde !

Amand werd in 1814 geboren als zoon van Charles Cornelius (Nieuwpoort 1787-Brugge 1878) en van Isabelle Josephine Gommers. Charles was beroepshalve handelaar. Anderzijds stond hij tevens bekend als vrijzinnig !

De familie Meynne stond in hoog aanzien in Nieuwpoort. Als een familie van reders waren ze niet alleen financieel sterk, maar ook politiek maakten zij als liberalen de dienst uit. Ten andere, reeds in het Ancien Regime vervulden ze belangrijke functies te Nieuwpoort. Dit was ook het geval met o.a. de families Gommers, Steylaerts, Kesteloot . En dit bleef aanhouden gedurende praktisch de ganse 19e eeuw.

Beginnen we bij vader Charles sr (Nieuwpoort 1787 – Brugge 1878)

Charles sr kunnen we ten tijde van het Hollands Regime bestempelen als “*Orangist*”. Hij zetelde rond de jaren 1821 als raadslid te Nieuwpoort.

Ook na de Belgische Onafhankelijkheid vinden we Charles sr terug in de politieke liberale kringen te Nieuwpoort. Hij was er gekend als de “*hardste*” liberaal en dan nog vrijzinnig ook. Dit in tegenstrijd met de meeste liberalen die gelovig katholiek waren. Immers de tegenstelling “*libe-*

raal” versus “*klerikaal*” was in die jaren hoofdzakelijk gebaseerd op de filosofie over de noodzaak of niet van de scheiding van kerk en staat .Tekenend hiervoor is het feit dat aanverwante families dikwijls politici hadden in de twee kampen en die allen hetzelfde doel nastreefden : het behoud en de uitbouw van hun machtspositie !

Vanaf de jaren 1840 echter begon het onderscheid van zich meer en meer uit te breiden tot andere domeinen wat onder andere leidde tot de oprichting van de Liberale Partij in Brussel op 14 juni 1846. Pittig detail is het feit dat we in Biekorf (jaargang 76) een volkslied terug vinden van Fernand Morael, geboren Nieuwpoortnaar . Het lied “ *Herinneringen op myn dagelyks brood* “ (Elsene 1859-1866) is “*uit erkentenis opgedragen aen mynen waerden vriend en stadsgenoot Mynheer Karel Meynne-Gommers*” Charles sr duikt weer op in de gemeentepolitiek na de raadsverkiezingen van 1836 waar de liberalen een mooie vooruitgang mochten boeken (B. De Keuwer en F. DeJaegher werden schepenen en Steyaert was verkozen als raadslid). Aldus werd Charles Meynne sr in 1837 gekozen als bijzonder administrateur in de commissie Burgerlijke Godshuizen. Onze Charles voerde dadelijk een onderzoek uit naar misbruiken in de (tot dan door de klerikalen bestuurd)Burgerlijke Godshuizen. Op verzoek van schepenen De Keuwer werd voorgesteld de klerikale leden van de commissie die schuldig waren aan de misbruiken, te schorsen. Waaraan de Bestendige Deputatie gevolg gaf.

Ook de klerikale koster- onderwijzer die geen inspectie toeliet en zijn leerlingen niet liet deelnemen aan algemene wedstrijden, werd door toedoen van de liberale vertegenwoordigers, zonder stadssubsidie gezet.

Maar dit is nog het einde niet : het klerikale bestuur beslist de directie van het St.- Janshospitaal toe te vertrouwen aan de Hospitaalzusters. De liberalen slaagden erin, samen met commissievoorzitter Charles Meynne en na een rapport van de dokter van het hospitaal (Dr Lefevere, later liberaal burgemeester ...) de Hospitaalzusters te verwijderen. Dit tot de grote ontsteltenis van de Nieuwpoortse klerikalen en de bisschop van Brugge .

De Nieuwpoortse bevolking vond de verwijdering van de zusters evenwel een stap te ver.

Na de verkiezingsoverwinning door de klerikalen in 1839 veroordeelde de gemeenteraad de liberalen en vooral Meynne wegens “*hun agitatie tegen de burgemeester en de Hospitaalzusters*” .

Na voorstel door de gemeenteraad om Meynne te ontslaan uit de commissie, geeft deze in 1841 zelf zijn ontslag “*in onbetamelijke bewoordingen*” ! In 1845 zou de pastoor-deken benoemd worden in dezelfde commissie ...

In 1860 zou hij Nieuwpoort verlaten om zich te gaan vestigen in Brugge, alwaar hij in 1878 zou komen te overlijden.

Opvallend is dat Charles sr twee broers had die burgemeester werden.

De oudste, Adrien (1785-1867) werd burgemeester van Mannekensvere . Hij was gekend als dichter en gaf o.a. enkele poëziewerken uit.

Zijn andere broer, Louis (1796-1869) werd liberaal burgemeester van Nieuwpoort (1865-1869). Hij had er reeds een lange politieke carrière opzitten : gemeenteraadslid van 1830 tot 1848, en schepen van 1848 tot 1864 . Om het de lezer *gemakkelijk* te maken : een andere Louis (een neef van de burgemeester) was schepen te Nieuwpoort tussen 1848 en 1868 !

Burgemeester Louis Meynne - reder van beroep, gewezen havenmeester en held van de lokale patriotische beweging- was burgemeester geworden in opvolging van dokter Pieter Lefeverie die op 3 november 1863 ontslag had genomen. Deze Lefeverie was burgemeester van 1853 tot 1863. Hij werd voornamelijk herinnerd als de man die het St.-Janshospitaal had heringericht ! (zie hoger)

Louis Meynne leidde in 1866 een grote delegatie van Nieuwpoortse reders bij de nationale onderzoekscommissie rond de visvangst die moest uitmaken of het verlenen van premies aan de nationale visserij nog opportuun was. Waren aldus aanwezig op dit bezoek : Louis Meynne, 68 jaar, burgemeester en Louis Meynne-Vandevyvere , 45 jaar , schepen (achterneef van de burgemeester) vertegenwoordigden aldus het stadsbestuur. Henri Meynne, 47 jaar , (broer van Amand en dus ook een neef van de burgemeester) – Louis Gommers, 35 j.(neef van de burgemeester langs moederszijde!) en Willem De Roo, 35 j. , (de latere burgemeester !) waren vertegenwoordigers van de reders en tenslotte Dr. Gheerbrant , raadslid.

Herinneren we er aan dat Louis Meynne deel uitmaakte van het stadsbestuur in een decennium (1860-1870) waarin Nieuwpoort totaal veranderde en in feite nieuwe perspectieven kreeg. Denken we in eerste instantie aan de afbraak van de vestingen (1860-66) , het vertrek van het garnizoen op 11 september 1862, de inhuldiging van het nieuwe licht op de oude vuurtoren, de aanleg van de "*ijzeren weg*" naar Nieuwpoort-Bad en tenslotte de oprichting van de nieuwe badplaats met de eerste steenlegging van het "*Paviljoen-Kursaal*" in 1864.

Al hoewel de geschiedschrijver de afbraak van de vestingen en het vertrek van het garnizoen beschreef als een sombere periode voor de stad, dient men dit alles in een lange termijn visie te stellen waardoor de stad uit zijn keurslijf werd bevrijd

en open stond voor expansie. Jammer genoeg werd hiervan niet altijd geprofiteerd, ook wegens het feit dat het stadsterritorium beperkt was tot de voormalige vesten. Vergeten we echter ook niet dat de stad door het vertrek van het garnizoen in het bezit kwam van het gewezen militair hospitaal in de Kokstraat, waar de gemeentelijke lagere school zou worden ingericht.

Keren we nu echter even terug naar de broers van Amand .

Zijn oudste broer en na Amand ongetwijfeld de meest gekende is Charles Meynne jr, advocaat (°Nieuwpoort 1812-Brussel 1881). Op 14.08.1834 behoorde hij tot de advocaten die "*hun diploma hebben vertoond aan de Rechtbank van 1e Aanleg te Brugge*"

Hij werd liberaal schepen in Brugge. Hij was er tevens gekend als een fervent vrijzinnige. Hij was er lid van de loge "*De ware verenigde vrienden*" waar hij de taak van tuchtmeester uitoefende.

We treffen hem ook te Brussel aan op het stadhuis bij de stichting van de nationale Liberale Partij op 14.06.1846,waar naast hem nog 12 andere Bruggelingen aanwezig waren! Hij was tevens ondervoorzitter van de liberale partij te Brugge. Wanneer hij later naar Brussel uitweek werd hij ook aldaar lid van de loge "*Union et Progrès*"

-Joseph Meynne (Nieuwpoort 1813- Brussel 1880) werd schilder van genrestukjes.

- Henri Meynne (Nieuwpoort 1818-1904) was reder. Hij maakte dus deel uit van de delegatie die de belangen van de visserij en reders verdedigde in 1866 voor de onderzoekscommissie. Deze Henri zou zich later vestigen als brouwer . Hij huwde met Rosalie Houtsaegeer.

- Louis Meynne (Nieuwpoort 1819-1859) was koopman. Om verwarring te vermijden met zijn neef en naamgenoot voegde men de naam van hun echtgenote toe. Alzo was deze Louis gekend als Louis Meynne-Vandevelde. Hun dochter Maria Meynne zou huwen met Louis De Jaegher , brouwer .Deze De Jaegher werd liberaal schepen te Nieuwpoort en zijn de ouders van de latere liberale burgemeester-volksvertegenwoordiger dr. Charles De Jaegher in Tienen

(De schepen Louis , gekend als Meynne-Vandevyvere, was ook brouwer van beroep. Zijn zoon Arthur zou hem als brouwer opvolgen . Hij werd gemeenteraadslid in Nieuwpoort.)

Men zou kunnen stellen dat de familie Meynne te Nieuwpoort zich in de tweede helft van de 19e eeuw , ingevolge de desastreuze toestand van de visserij te Nieuwpoort, omschoolde van reders tot bierbrouwers . .

- Guillaume of Willem werd te Nieuwpoort geboren in 1821. Hij werd genoemd naar koning Willem I als zevende zoon van het gezin. Hij was beroepshalve professor piano en componist. Hij had ooit de 2e prijs gehaald aan het Muziekconservatorium te Gent. Hij overleed te Schaarbeek in 1883.

- Pierre of Petrus werd geboren te Nieuwpoort op 13.02.1823 als achtste zoon ! Hij studeerde aan het college te Brugge en zou als 15-jarige (!) ingeschreven zijn aan de Universiteit te Gent. Hij zou er het diploma behalen van sous-ingénieur honoraire . Na een carrière in de Kempen belandt hij in de jaren 1860 in Brussel waar hij ingénieur des Ponts et Chaussées adjoint is . Hij sterft in Anderlecht op 14 juni 1873 slecht 50 jaar oud. Zijn overlijden wordt aan gegeven door zijn twee broers die in Brussel wonen : Joseph en Guillaume.

Wat ook opvalt binnen familie Meynne zijn de nauwe banden met de familie Gommers. Ergens is dit misschien te verklaren gezien beide families actief waren als reder.

Zo is de vader van Amand gehuwd met Isabelle Gommers (1788-1858). Ook Joannes Gommers huwt op 25.02.1813 met Anna Meynne . Hij is de grootvader van Louise Gommers, moeder van Karel Loppens.

AMAND, DE ARTS EN MEDISCH TOPOGRAAF

De jonge Amand verlaat als 18/19-jarige het Atheneum van Brugge om arts te studeren aan de Universiteit te Gent. We schrijven dan 1833. Schetsen we even de toenmalige geneeskunde-richting aan de universiteit van Gent.

Tot in het academiejaar 1829-1830 (Hollands Bewind) werden de lessen aan de universiteit in het Latijn gegeven . Vanaf 1830-1831 was er een overgang waarbij, naast het Latijn, kon gekozen worden voor een andere taal. In de praktijk was dat het Frans. Ook konden de studenten kiezen van welke professor ze les wensten te hebben ! Om arts te worden diende men een zestal jaren te studeren, maar dit kon tot 4 jaar herleid worden indien men slaagde in de kandidatuur Wijsbegeerte en Letteren.

De studierichting geneeskunde vereiste :

1. Een examen Latijn in de faculteit Wijsbegeerte en Letteren;
2. Een kandidatuur wis- en natuurkunde in de faculteit Wetenschappen
3. Een kandidatuur geneeskunde
4. Een doctoraat geneeskunde (kandidatuur en doctoraat in de faculteit geneeskunde)

De kostprijs van de studie voor arts beliepen ongeveer 1400 frank.

Om gedeeltelijk tegemoet te kunnen komen in deze grote kosten, gaven zowel het ministerie als de provincie en in sommige gevallen ook de stad, studiebeurzen aan goede studenten. De bedragen van deze beurzen varieerden tussen 200 tot 400 frank.

Deze beurzen werden in hoofdzaak aan kinderen van ambachtslieden, kleinhandelaren en landbouwers toegekend . Vader Charles stond genoteerd als "koopman" en kwam dus zeker in aanmerking. Amand Meynne was dan ook in Nieuwpoort de enige beursstudent die studeerde aan de universiteit van Gent!

Overlopen we de studieresultaten van Amand :

- 1833 Start der universitaire studies
- 30.07.1835 - diploma van kandidaat in de wis- en natuurkunde met grootste onderscheiding
- Augustus 1836 - kandidatuur geneeskunde met grote onderscheiding
- April 1837 dokter in de heel- en verloskunde met onderscheiding
- Augustus 1840 dokter chirurg met grote onderscheiding

Dit laatste diploma van chirurg behaalde hij toen hij reeds actief was als militaire arts.

Na het behalen van zijn diploma van arts in 1837 vestigt hij zich tijdelijk te Nieuwpoort. Reeds het jaar nadien wordt hij tot hulparts bij het leger benoemd. In 1841 vinden we hem terug als luitenant en bataljonarts bij het 4de Linie-regiment. Hij zou zijn ganse carrière doormaken bij het leger. In 1850 wordt hij regimentsarts met de graad van kapitein 1ste klasse en tenslotte hoofdgeneesheer met de graad van luitenant-kolonel.

In deze functie moest hij regelmatig verhuizen. Dit beschouwde hij als een positief punt in het kader van zijn wetenschappelijk onderzoek. Het stelde hem immers in staat kennis te maken met telkens andere populaties in telkens gewijzigde sociale, geografische en klimatologische omstandigheden. Aldus ontpopte hij zich tot dé voortrekker van de generatie sociale geneesheren van de jaren 1840 ! Reeds in 1847 publiceerde hij een eerste werk rond het herinrichten van kazernes, teneinde het lot en de levensomstandigheden van de gewone soldaat te kunnen verbeteren.

Dit leidde hem tot de noodzaak dit onderwerp uit te breiden tot de totale Belgische bevolking.

De gezondheidstoestand van de bevolking was – volgens hem - niet alleen bepaald door genetisch gebonden feiten, maar, en dit was een nieuw in-

zicht, in zeer hoge mate gebonden door woonmilieu, welvaart, beroep, seizoeninvloed, e.d. Hij formuleerde dit aldus : er bestond een " *égalité devant la mort* "

Zo haalt hij aan " *dat er miljoenen mensen zijn die nooit vlees eten, die hun ganse leven zaken moeten missen die onmisbaar zijn voor hun gezondheid. Hun kinderen sterven tweemaal zo snel als anderen en dit ingevolge gebrek aan lucht, water en zon . En dit zijn toch elementen die de Schepper heeft gemaakt voor iedereen, schijnt het. "*

Op het verwijt van sommigen dat hij aan "*médecine démocratique*" doet, antwoordt hij : "*wat te doen ? Iedereen die de miserie ziet van de laagste klassen, iedereen die wil binnendringen tot de redenen van het bestaan van het proletariaat, iedereen die zich inlaat met het probleem van de lonen en van de noodzakelijke fysische behoeften van deze klasse, wordt onweerstaanbaar aangetrokken om zich ten hunne voordele uit te spreken. Iedereen wordt naar deze conclusie getrokken, misschien meer door de realiteit dan door het hart.*"

Zijn bijzondere sociale aanpak bestond er dan niet uitsluitend in deze factoren te determineren maar ook oplossingen voor te stellen. Hij zag aldus heil in loonsverhoging voor de arbeidersbevolking, strijd tegen alcoholisme , een verbetering van de werk-omstandigheden in fabrieken, kazernes, gevangenissen, alfabetisering van de arbeiders, ed.

Opvallend was evenwel ook het feit dat hij wees op het grote onderscheid tussen Wallonie en Vlaanderen op het vlak van algemeen welzijn. Hij benadrukte aldus de inferieure gezondheidstoestand van de Vlaming tov de Waalse bevolking. Bewering die hem door de Waalse parlementsleden niet in dank werd afgenomen. Bewering die hij wel aan de hand van statistische waarnemingen kon staven.

Wat we ook kunnen afleiden uit zijn werk zijn de talrijke referenties naar zijn geboortestad en omgeving. Zo verwijst hij o.a. naar de talrijke kantwerksters te Nieuwpoort die een lastig en ongezond beroep uitoefenen, dit 12 h per dag, en hiervoor slechts 0,50 frank loon ontvangen.

Ook kunnen we in zijn teksten nu en dan zijn antiklerikale instelling terugvinden. Dit doet hij subtiel wanneer hij verwijst naar de basisbehoeften van de mens : lucht,water en zon. ...en dit zijn elementen die de Schepper heeft gemaakt voor iedereen, "*schijnt het* " !

Zijn internationaal meest bekende werk "*Topographie médicale de la Belgique. Etudes de géologie, de statistique et d'hygiène publique* " (Bruxelles 1865) dat de neerslag is van zijn bevindingen en voorstel van oplossingen - leverde hem in 1867 de vijf-

jaarlijkse staatsprijs op voor de medische wetenschappen. Dit werk betekende het hoogtepunt van zijn wetenschappelijke studies.

Dit was de neerslag van ruim 10 jaar laabeur !

In 1868 zou hij zich vestigen te Brugge, bij zijn vader die weduwnaar was. Later zou hij nog verhuizen naar de Frère-Fonteinstraat, steeds in Brugge.

In 1873 nam hij – verbitterd - ontslag uit het leger. De enkele jaren die hem nog restten zou hij zich bezig houden met het schrijven van toeristische brochures, o.a. over Blankenberge en Nieuwpoort. (Histoire de Nieuport) Maar ook hier klinkt tussen de regels door zijn verzet tegen de geestelijkheid. Zo gaat het immers op blz.153 , sprekende over de kloosters in Nieuwpoort, "*Cette condescendance coupable (de nos bourgmestres) que je ne veux pas qualifier de l'épithète qui convient, nous vaut aujourd'hui d'être envahis et rongés de tous côtés par cette vermine sainte* " !

De dood zou hem hier verrassen want het werk "*Histoire de Nieuport*" werd slechts enkele maanden voor zijn dood uitgegeven, terwijl hij nog andere werken in voorbereiding had.

Hij zou komen te overlijden te Brugge op 17 december 1876 . Hij bleef ongehuwd.

Necrologie

Niet iedereen was evenwel opgezet met het karakter van Meynne. Zijn goede vriend Eugène Van Bommel, auteur, schetste hem als volgt : openhartig, onafhankelijk , soms wat licht geraakt met als resultaat vaak vijandigheid tegenover zijn persoon.

Zijn Antwerpse collega's geven het meest objectieve overzicht van het leven van hun gestorven vriend.

Ze loven in eerste instantie de kwaliteit van het door Meynne gepubliceerde werk. Deze uitgaven hebben de weg uitgestippeld voor de weinige artsen die in dezelfde richting werken.

Maar ze stellen vast dat Meynne door haat en persoonlijke na-ijver, niet steeds werd beloond voor zijn inzet. Zo probeerden zijn tegenstanders hem en zijn werk door stilzwijgen te negeren.

Al deze tegenstand noopten hem er toe vroegtijdig ontslag te nemen uit het leger en daardoor af te zien van de bevordering waarop hij recht had.

"*Deze tegenstand heeft zijn gezondheid kunnen breken, maar niet zijn energie. Hij is gestorven als een soldaat op het slagveld. Wij willen een objectief oordeel vellen : aan Meynne is het grotendeels te danken dat er verbeteringen werden ingevoerd in de voeding, de kleding en het logement van de soldaat en het is eveneens Meynne geweest die via zijn werken een positieve impuls gaf aan de*

publieke hygiene en de medische statistiek “

Wat voor velen natuurlijk ook niet altijd bijdroeg tot een positieve beeldvorming, was het feit dat hij fervent liberaal en vrijzinnig was. En dat in een periode dat klerikalen en liberalen lijnrecht tegenover elkaar stonden, niet alleen in de politiek, maar ook in de pers en andere maatschappelijke organisaties (scholen, muziekmaatschappijen, enz.)

Epiloog

Op 20 december 1876 wordt hij begraven.

Men zou denken : hier eindigt het verhaal.

Niet dus, want we hebben nog een mooi staaltje van hoe de lokale pers – natuurlijk de liberale pers versus de klerikale – de begrafenis verslaat voor haar lezers .

Eerst de liberale versie (De West-Vlaming)

“Zelden is Brugge getuige geweest van eene zoo indrukwekkende plechtigheid als deze welke wij gisteren hebben gezien. Een burger, sedert lang beroemd door zijne wetenschappelijke werken, maar even geacht door de verkleefdheid aan de zaak des vooruitgangs ende standvastigheid aan zijne overtuiging, Mr Amand Meynne, gepensioneerd hoofd-doktor van het leger, broeder van onzen oud-schepen Karel Meynne, is gisteren om 11 ure 's morgens ter aarde besteld.”

Het verslag verhaalt dan de aanwezigheid van een bataljon van het 2de Linie regiment en een escadron van het 2de jagers te peerd om de lijkstoet te begeleiden en het ontvangen door de familie van de blijken van sympathie van *“al wat Brugge aan treffelijke en eerlijke burgers telt”*

“Achter het lijk zag men de heeren gouverneur, prokureur des konings, schepen Pecsteen Vritshoff en Peelaert,...een groot aantal officieren en men mag zeggen duizende burgers uit alle standen der samenleving. Zelden hebben we een groter toeloop op het kerkhof gezien. Daar ook was de betoging zielroerend (!) ...Dit bewijst voor eerst dat Amand Meynne , door zijne schoone deugden, een eerbied van allen waardig was en tweeden, dat men de kwakzalverij der zwartjes niet nodig heeft om den eerbied aan het volk te boezemen en hulde te bewijzen aan de gedachtenis van achtbare lieden.”

Maar nu nog een toemaatje : *“de klerikale spioenen namelijk Piero Neut en Golo zijn er ook geweest; ook wij zijn nieuwsgierig hoe zij het aan boord zullen leggen om met die burgerlijke lijkplechtigheid den spot te drijven ! “*

Twee dagen later komt het antwoord in de *“Gazette van Brugge “* :

“Er is hier in 't begin van de week een zekere hee-

re Meynne gestorven, geneesheer bij het leger, en een der hardnekkigste vrijdenkers. Nu die mensch is gestorven zoals hij geleefd heeft voor zoveel we daarover mogen oordelen. Men heeft ons zelfs verzekerd – wij weten er geen zuiveren inhoud van , maar zeggen zoals wij het hoorden- dat hij met twee pistolen in zijn bed lag, om de eersten priester den gereedsten die hem naderen dierf, omver te schieten.

...Die man die sterven wilde zonder priester, wilde natuerlijk zonder priester begraven worden en het was vandaeg dat zijne broeders in de goddeloosheid hem moesten vervoeren naer – ik mag niet zeggen kerkhof ... ik zal maer zeggen doodenveld.” En zo gaat de beschouwing rond liberaal, vrijdenker, en christelijk nog een ruime tijd voort.

Hiermede eindigt ons verhaal over een man met zeer veel verdiensten, maar schijnbaar ook met veel kleine kantjes.

Freddy Beun

Zijn werk en publicaties :

- Réorganisation du service sanitaire de l'armée belge. Projet de loi, rapport, amendements, discussions parlementaires et loi sur cette réorganisation- Bruxelles, 1847
- De la construction des casernes au point de vue de l'hygiène- Bruxelles, 1847
- L'alimentation du soldat, Bruxelles 1849
- Tijdschrift “Archives médicales belges “
- Topographie médicale de la Belgique. Etudes de géologie, de statistique et d'hygiène publique, Bruxelles 1865
- Etudes d'hygiène publique et sociale et de géographie médicale en Belgique (Liège 1874)
- Eléments de statistique médicale militaire , Bruxelles 1
- Histoire de Nieuport, Brugge 1876

BRONNEN

- UGent – E. Ossieur – 1978 – “Studenten en hun examens in de faculteit Geneeskunde (1829-1835)”
- UGent - M.Verhas - 1988 - “Studiebeurzen van overheidswege aan Studenten van de Gentse Universiteit (1836-1849) “
- UGent Memorie –Verloskunde-Dr Joseph Kluykens (1771-1843)
- Annuaire de l'Etat militaire 1844 – Bruxelles
- Annales de la Société de médecins d'Anvers – volume 37
- A. Meynne – Topographie médicale de la Belgique –Bruxelles 1865
- Dirk Vandepitte, De liberale partij in vijf steden van de Westhoek – 1830-1848, RUG – 1970-71,

- J. Beun-Bachten de Kupe – jg 1974 “De liberale partij in Nieuwpoort (1830-1848) p. 44-47
 - Receuil des pièces imprimées – Kamer van Volksvertegenwoordigers – volume 3 séance du 11 07 1866

Interieur van de kerk

anno 1904 naar Camille Wybo

Het kerkship is verdeeld met twee rijen zuilen waarvan de kapitelen versierd zijn met bladmotieven. De muren die de kruisbeuk verbinden stoppen aan de kroonlijst en vormen een brug met een leuning erbovenop.

De gewelven zijn onderverdeeld in segmenten en ondersteund met elegante ribben. Zware dwarsbalken verbinden de beuken onderling. De gewelfsleutels zijn polychroom en gesculpteerd met schilden, religieuze emblemen en figuren. Sommige originele liggen in het museum (1904).

Ter hoogte van de kroonlijst loopt een fries van gebeeldhouwd witsteen tussen twee rijen kale bakstenen. De kunstenaar heeft zijn fantasie de vrije loop laten gaan.

De funeraire platen vallen op, vooral aan de westmuur dichtbij de ingang. Vooreerst is er het epitaaf van Don Antonio de Brimas (1692). Letten we ook op verschillende uit de XVe en XVIe eeuw met randversiering, vier bladeren in de hoeken en soms met wapenschilden. De meeste stellen een man met een vrouw voor en aan de voet soms enkele kinderen. Zo is bij die van Jan de Teghelare en zijn vrouw een rij van tien zonen en vier dochters. Bij een andere staan in de plaats de emblemen van de vier evangelisten en hun monogram.

Dicht bij het portaal staat een kleine steen van Laurent de Blanc, ridder (1603) die op doorreis was in Vlaanderen om “*cognoitre les moeurs*”.

Het grote portaal, zwaar van eiken constructie, is geflankeerd met vier kolommen en polychrome wapenschilden. Dat van het centrum behoort aan Philippe IV en men ziet ook dat van Vlaanderen, van Nieuwpoort en nog twee andere. Op de zuilen zien we getande ornamenten die zich repeteren in de zijbeuken.

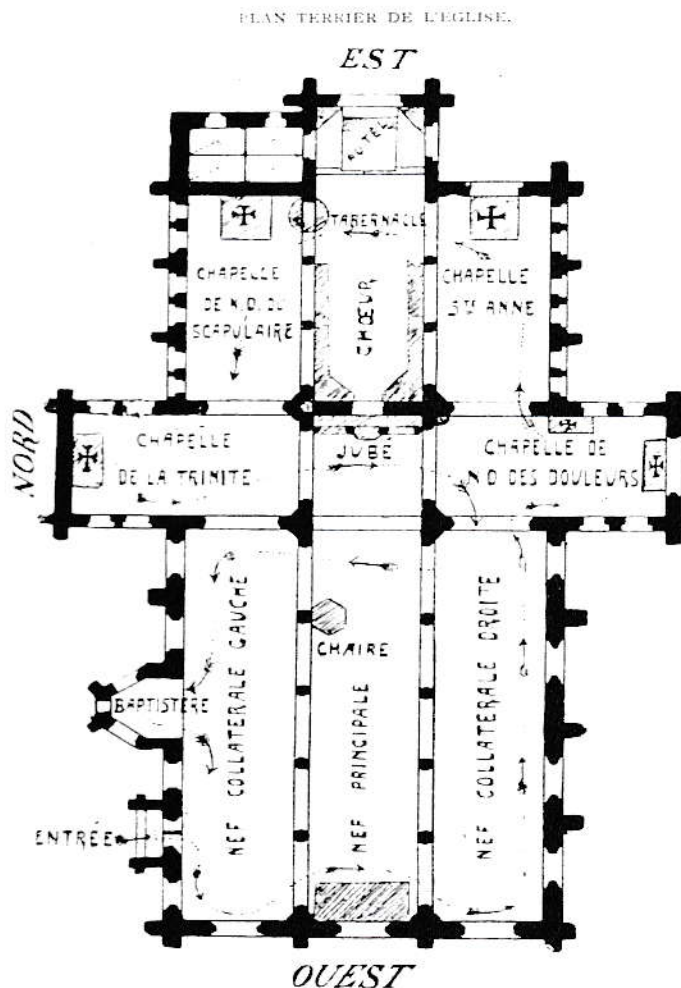
Vorbij het portaal, ziet men nog funeraire tegels, waarvan drie uit de XVIIe eeuw met een schip erop. Een ander uit 1674 lijkt op die van de XVe eeuw. Verder is er nog een gotische met de voorstelling van een personage, slechts met een lap stof gekleed en ceintuur.

Op de muur van de rechter zijbeuk zijn verscheidene schilderijen opgehangen. De eerste stelt het Laatste Avondmaal voor (XVIIe eeuw) en bezit en-

kele kwaliteiten (sic). De hemelvaart, de dood en de kroning van de H. Maagd zijn de onderwerpen van de volgende drie schilderijen. De vijfde is veel groter en goed uitgevoerd : het is de Aanbidding door de drie Wijzen.

Dicht bij de zuidelijke kruisbeuk staat een biechtstoel uit de XVIIe eeuw, die merkwaardig is. Het geheel wordt ondersteund door vier gebeeldhouwde heilige-kariatiden.

Die zuidelijke kruisbeuk heet de kapel van O.L.V. van Smarten.

Het altaar, momenteel (1904) zonder beelden, draagt het jaartal 1630. Het is van geschilderd en verguld eikenhout. De schachten van de kolommen zijn rijkelijk versierd. Een schilderij hangt in het midden en stelt de H. Maagd voor met kind die verschijnen bij H. Norbertus en hem het habijt aanreiken van zijn orde. De nissen in het altaar aan beide zijden bevatten beelden van St.-Nikolaas en St.-Augustinus.

Het grote glasraam is in de stijl van de XVe eeuw en stelt Jezus in de Olijfhof voor. In het tympaan zitten engelen met de attributen van de passie. De andere figuren zijn die van H. Lodewijk, H. Alexander en H. Willem, de patronen van de schenkers. Dit glasraam komt van de vrijgevigheid van burgemeester De Roo en zijn familie.

De patroons van schenkers zijn ook te zien in de twee ramen aan de zijkanten, die geschonken

zijn door dr. Camille Pattyn-Bruneel, schepen en Mevr. weduwe Henri Kempynck-Ghesquiere, tijdens zijn leven voorzitter van de "Hospices" en raadslid. Deze ramen zijn uitgewerkt door de gebroeders Wybo uit Veurne .

Rechts van het altaar is een prachtig funerair bas-reliëf in witte marmer. De inscriptie onderaan leest: *HIER LIGHT BEGRAVE MARGRIETE FA VICET MEEYS DIE STARF 4 NOBR 1539* . De schildjes verraden sporen van verguldsel. De achtergrond bestaat uit arcaden. Het lijkt geïnspireerd op Italiaanse kunst, maar spijtig genoeg gedeeltelijk vergaan.

Erboven hangt een schilderij, die de vijftien mysteries van de rozenkrans voorstellen rond een centraal medaillon met de H. Maagd. Aan de basis staat H. Dominicus die een paternoster krijgt, omringd door de schenkers van dit schilderij. Het schilderij dateert uit de XVIe eeuw.

Er is een tweede altaar in deze kapel. Het kruisbeeld dat het domineert is in zee gevonden in de XVIe eeuw. Het werd ooit bewaard in O.H.Huizeke (tot 1794). De bas-reliëfs die er rond hangen zijn gesculpteerd in eik en dateren uit de XVIe eeuw. Ze stellen de zeven smarten van de Maagd voor. Het zijn merkwaardige specimen. We verlaten deze kapel niet zonder een blik te werpen op de stenen grafplaten uit de XVe eeuw. Er zijn drie interessante bij. Een meet 1m80 lang. De inscripties zijn gotisch. Twee hebben ze in reliëf en de andere ingesneden. Het zijn meesterwerken zowel van gravuur als van tekening. De dalsteen met beeltenissen draagt als jaartal XVcLXV (1565) en heeft gediend om het graf te bedekken van Joris De Roo en zijn echtgenote.

Laat ons verder gaan naar de laterale kapel met koor : genoemd naar Ste.-Anna. Het retabel op het altaar in renaissance stijl als een triptiek. De vleugels stellen respectievelijk voor : De roeping van St.-Jacob de Meerdere op de oevers van het meer van Genesareth en de verschijning van de H. Maagd aan St.-Jacob. Het centrale stuk stelt de marteling van de heilige voor, na veroordeling door Herodes Agrippa. Op de vleugel van de verschijning staan de beeltenissen van de schenkers achter een kolom. Mogelijks is dit een gift van een Spaanse militair of magistraat, gezien het de patroonheilige is van de Spaanse militairen.

De glasramen van deze kapel zijn van de hand van M. Cassiers. Op het grootste staan de beeltenissen van de schenkers. De tweelingvensters op zij, bevatten grissails en zijn geschonken door M. Van Baeckel. In de lambrisering bevinden zich nissen met beelden. Een is vrij interessant : die

van H. Adrianus uit de XVe eeuw.

Centraal Koor.

Achter het altaar is er een reuze groot venster, momenteel dichtgemetseld. De twee vensters aan de zijkanten wachten op glasramen (1904).

Boven het altaar staat een groot retabel uit de XVIe eeuw. Het centrale deel bevat de gesculpteerde voorstelling van de H. Maagd ten hemel opgenomen door engelen en de symbolische dieren (sic) van de evangelisten. Op de zijvleugels staan de beeltenissen van St.-Petrus en St.-Paulus. Het is een theatrale compositie. Het retabel is geschonken door Maarten Van de Walle in ruil voor het eeuwig vieren van een dagelijkse mis.

Tegen de muur zijn er sporen van muurschilderingen, namelijk het 'wapen' van Filips de Schone (reg. 1482-1506).

De 'stalles' zijn gedeeltelijk zonder baldakijn en dateren van de renaissance in al zijn elegantie. Ze zijn gescheiden met zuiltjes die met elkaar zijn verbonden met bogen. De friezen, de rugleuningen en de consoles van de armsteunen zijn met smaak gesculpteerd. De afsluiting van het koorgestoelte dateert uit de zelfde periode. Waarschijnlijk allemaal het werk van de leperling Taillebert (sic).

Het tabernakel (sacramentstoren) dat rust tegen een zuil is een meesterwerk van elegantie. Het is zeshoekig in piramidebouw. De deurtjes zijn van gedreven koper. Een stel beeldjes staan opgesteld op de behuizing van het H. Sacrament. Het zijn de evangelisten en twee andere personages. De bas-reliëfs hebben relatie tot de Eucharistie.

Hoger dan deze beelden staan de vier kardinale deugden voorgesteld in allegorie die een koppel ondersteunen die rijkelijk is versierd met een arend.

De rekeningen van 1598-1599 leren ons dat dit prachtig werkstuk uitgevoerd werd door Jan Aert, een Brugs beeldhouwer.

Als we even letten op de kapitelen hier in het koor, verraden ze, dat ze ouder zijn dan de andere in de kerk.

De zijkapel, links van het koor is toegewijd aan O.L.V. van het Scabulier.

Er staat een renaissance altaar. Vier korintische zuiltjes dragen het altaarblad. Daarboven staat een nis met het beeld van de H. Maagd. Daar is een balustrade boven het altaar en op de sokkels staan beeltenissen van St.-Nikolaas, St.-Laurens en twee engelen.

Tegen de rug van het altaar staat een triptiek : centraal de aanbidding door de herders, rechts de besnijdenis en links de aanbidding door de wijzen.

De moderne (1904) glasramen zijn een gift van de familie Kempynck : ze stellen medaillons voor. In deze kapel is er een funeraire dalsteen bekleed met gegraveerde koperplaten. Er is een engel op afgebeeld die 'schilden' ophoudt en aan zijn voeten staan kinderen. De tekst staat op banderolles en de tussenruimtes zijn gevuld met bladmotieven en fabeldieren.

Een 'dal' draagt de naam van Jan Clays en zijn vrouw Catelyne met als jaarschrift mccccxlv (1445).

Laten we verder gaan naar de noordelijke kruisbeuk, nl. de kapel van de Drievuldigheid. Het altaar is een voorbeeld van de mindere types uit de XVIIIe eeuw. Veel van onze kerken hebben dergelijke exemplaren. Helemaal bovenop zitten twee slaven geknield op elk een volute in aanbidding tot de H. Maagd die in een nis staat voorgesteld. De wapens verraden dat die van de familie De Mystere zijn.

Hier hangt ook een schilderij, niet zonder belang. Het stelt de vrijkoop voor van christene slaven door de Trinitariërs. De schenker van het schilderij Jan de Mystere, burgemeester van Nieuwpoort, en zijn zoon Mauritio staan er op voorgesteld. Het is het werk van P.L. Bernaerds anno 1679 (sic).

De twee vleugels aan beide zijden van het retabel hangen maken deel uit van een triptiek, waarvan het centrale deel de onthoofding voorstelt van St.-Jan. Dit hangt hier ook.

Een luik stelt het martelaarschap voor van St.-Sebastiaan en het andere deze heilige ondersteund door engelen.

Tegenover de Onthoofding van St.-Jan hangt een schilderij met de H. Familie met St.-Anna.

Binnen de boogpartijen van deze kapel bevinden zich talrijke funeraire stenen.

Een ervan heeft uitgewerkte bas-relief voorstellingen van wapen-triumpfen ter herinnering aan Don Salido de Rivera ... sargento general (kolonel) gobernador desta villa y puerto de Nioporte, + 1684. Een andere is in het Latijn gesteld en herinnert aan Josse Clichthove, lid van een illustere Nieuwpoortse familie. De funeraire tekst is gegraveerd in koperplaten. Centraal staat de voorstelling van de priester met zijn wijdingsornamenten, op de banden van zijn habijt staat St.-Jerome.

Letten we even op de centrale peilers. De zuidoostelijke tegenover de kapel van het Scabulier is er een inscriptie met als jaartal XVcVIII (1508). De letters zijn in reliëf en verguld op zwarte achtergrond. Rozetten zijn er omheen het grafschrift geschikt.

De zuil ernaast (zuidwest) heeft een trap om toegang te hebben naar het oksaal van het koor. Dit-

torengedeelte heeft uitgespaarde gleuven (voor de zichtbaarheid in het trappenhuis) en heeft een deur uit de XVe eeuw met panelen bespannen met perkament en waarvan de scharnieren uit kunstig ijzerwerk bestaan.

De koorafsluiting (jubé) midden het koor dateert uit de XVIe eeuw. De kolommen net als de bogen boven de poort lijken te behoren tot een veel oudere afsluiting. De versiering doet denken aan die uit Diksmuide, maar de delicate blaadjes zijn hier 'verdrongen' door een dikke laag pleisterwerk.

De kolommen met versierde schachten ondersteunen de drie bogen en behoren tot dezelfde stijl. De kroonlijst heeft een rij nissen met de beeltenissen van Christus met de twaalf apostelen. In de kolommen zijn er vier nissen voor de evangelisten. Het orgelbuffet is niet speciaal.

Onder de arcaden bevinden zich twee graven met respectievelijk het beeld van O.L.Vrouw van Smarten en de Ecce-Homo.

De 'hemelpoort' van het koor is merkwaardig. De opengewerkte balustrade aan de bovenste helft is van een stijl tussen gotiek en renaissance. De panelen zijn versierd met acanthusbladeren, ossekoppen en dolfijnen. Onderaan staan de 'schilden' van Nieuwpoort.

Op de twee peilers bij het kruisen van de kruisbeuk en de centrale beuk heeft men onder het pleisterwerk merkwaardige muurschilderingen gevonden uit de XVIe eeuw. Het zijn de historische portretten van Keizer Karel, zijn vrouw Isabella van Portugal, Filips de Schone en zijn vrouw Johanna van Aragon. Ieder personage is voorgesteld geknield onder een baldakijn. Ze zijn met olie- of wasverf gemaakt. Het zou het werk kunnen zijn van Barend van Orley of een van zijn leerlingen. Ze zijn ontdekt bij het krabben van de zuilen in 1887. De ontdekking van deze schilderijen gebeurde door Arthur Wybo alsook de restauratie ervan. In de valse arcade van een peiler, uitgevende op de centrale beuk, ziet men een gotische tekst op damast met zwarte versiering op rode achtergrond. Het funerair monument dateert uit de XVIIe eeuw. Men ziet er 'wapens' en drie beelden van Sint Michel, Sint Carolus en Sint Laurens. Aan diezelfde zuil hangt een klein schilderij van de Marteldood van Sint Erasmus. Aan de zuil daartegenover hangt een koperen ronde schijf. Daarin zijn gegraveerd Mathieu de Codt + 1478 en zijn vrouw Marie Ghys + 1506 en hun kinderen. De schilden bevatten monogrammen.

Het schilderij dat daar boven hangt stelt Christus voor, juist nadat hij van het kruis is afgehaald geflankeerd door de H.Maagd en St.-Jan. Het dateert uit de XVIe eeuw met nog duidelijk gotische

inslag. Het is blijkbaar een geschenk uit 1760 van Marguerite, weduwe Nollet.

De predikstoel.

Dit kunstwerk dateert het begin van de XVIe eeuw. De stoel steunt tegen een zuil van de hoofdbeuk. De originele basis en het klankbord zijn verdwenen (sic). De kuip is zeshoekig. Zes pilasters ondersteunen de kuip. Een engel staat (onderaan) in vervanging van een zuiltje onder een cul-de-lampe Bij de trap staat de beeltenis van St.-Lucas als monnik.

De groepen 'in' de panelen van de kuip zijn van een meesterhand gemaakt.

De prediking van St.-Jan Baptist (deur)

Mozus bezweert de Israëlieten met de wettafels

Het prediking van O. Heer in de Bergrede

De prediking van St.-Petrus

en van St.-Paulus in Ephese.

De luisteraars bevinden zich op de voorgrond terwijl de belangrijkste figuur heel klein binnen en bovenaan uitgewerkt zijn. De stijl van de klederen en de compositie doet aan Albert Dürer denken.

Op het paneel dat het klankbord ooit ondersteunde staan twee engelen die met één hand het kruis ondersteunen en met de andere hand een schild houden met de vijf wonden van Christus. Op de zijribben naast dat paneel staan de beeltenissen van St.-Jan en St.-Markus, evangelisten.

Alvorens de centrale beuk te verlaten letten we even op de kalvarie op de centrale balk die de zijbeuken verbindt. Het kruis is geflankeerd met de figuren van de H. Maagd en St.-Jan uit de XVIe eeuw, maar de Christusfiguur is recenter. De uiteinden van het kruis dragen de emblemen van de evangelisten.

Via de linkerbeuk verlaten we het gebouw.

Daar staat op een sokkel het beeld van de H. Godelieve uit de XVIe eeuw, waarbij nodeloos dikke lagen verf de finesse van het beeld verdoezelen. In de muur is een grafplaat uit de renaissance in witte marmer met twee keer een groep kinderen geknield, biddend.

Onderaan de muur ziet men nog stenen die ongetwijfeld teruggaan tot de primitieve kerk. Het schilderij in deze beuk stelt M.Magdalena voor aan de voeten van het kruis, van de Vlaamse school.

De doopkapel noemde vroeger de Spaanse kapel. Het deksel draagt de afbeelding van de doop van Christus. De kraanvogel in smeedijzer ondersteunt het deksel. Tegen de muur is een plaat aangebracht toegeschreven aan Michel Focqueur, oud-burgemeester van Nieuwpoort + 1836.

Daar zijn ook beelden van St.-Michel en de H.

Maagd.

Er zijn nog drie grafplaten in deze kapel. Een uit de XVe eeuw, versierd met monogrammen en in 't midden vier bladeren met 'wapenschilden'. Een ander heeft een grafschrift van Fransisci Magelanes.

Signaleren we ook het grafschrift van Don Luys de Aguilar y Toledo ...governador di Nioporte + 1701.

vertaald door G.D.

Correcties

NAK 12/1

Steenbakkerij in Ramskapelle

De steenbakkerij aan de Brugse vaart waarover Luc Vanacker het had op het einde van zijn artikel, lag op het grondgebied Sint-Joris en niet van Ramskapelle.

Er was wél een tweede steenbakkerij in Ramskapelle ... in de 19e eeuw.

Dries Claeys wou dat rechtgezet.

Burgemeester Broucke

Het eerherstel van burgemeester Maurits Broucke kwam er postuum met een KB van april 1951 want *"de beschuldigingen die weerhouden waren tegen het betrokken gemeentemandaat en die tot grondslag van zijn ontzetting hebben gediend, (kunnen) niet als gegrond worden weerhouden."*

De krant HWN van 28 april 1951 noteerde : *"Wijlen Maurits BROUCKE kon ongelukkiglijk de dag van zijn eerherstel niet beleven. Doch zijn wederhelft en zijn talrijke vrienden kunnen zich verheugen om deze beslissing, en zich herinneren aan de vele diensten welke hij aan de bevolking van zijn gemeente en van het land heeft bewezen."*

Hij overleed op 22 februari 1948 te Ramskapelle. Marie-Christine Vandevelde wees ons daarop.

Colofon

Redactieadres:

Vrienden van het Patrimonium

p/a P. Deswartelaan 69-102

8620 Nieuwpoort

Verantwoordelijke uitgever G. Demerre

Canadalaan 61 - 8620 Nieuwpoort

